

רז רמיזא

מאמר על תפארת אמיתת קבלת התורה שבעל פה מסיני
ובפרט בהלכות יו"ט של ראש השנה החל בשבת

יוצא לאור בשנת
תורה שנייה פיות דורשיה

ס' רע"ו אומרו שם כי מה שהיה כבר בבחינת בכוח בסיני הוא מה שעתידיים לחדש בפועל לאחר זמן, בזכות קדושת נשמתם כמעמד הר סיני, בחינת את אשר ישנו פה עמנו עומד לפני ה' אלוקינו ואת אשר איננו פה (דברים נצבים כט י"ד), באמת גם עימנו היום יחד, ולכן גם לעתיד יחדש בכוח זה, בעת התחברותו שוב להארת נשמתו כבסיני.

בלשון המשנה

והוא כפי מה שאנו מסבירים כאן שחידשו וכווננו לדעת עליון מפני קבלת הסוד וכל טעמי המצוות (מלבד טעם סוד פרה אדומה). ורמז לדבר בפרקי אבות, אמרם: שנו חכמים בלשון המשנה. ומה חידוש בזה, אלא רוצה לומר שנו חכמים בהמשך הדורות בלשון המשנה שכתבה למעלה טרם בואה לעולם מוכנה וממתינה לזמן עת לעשות לה' הפרו תורתך, כי כבר נכתבו המשניות בעולמות העליונות עד שהורדו להיות כתובות למטה בזמן רבנו הקדוש בן הלושון ממש, דהיינו ששנה שוב בפעם השנייה כפי הפעם הראשונה שלמעלה. ובאמת זאת המחלוקת האם כל התורה נמסרה או השאיר משה מקום לחכמים להתגדל בו, הנה לפי כללי תורה שבעל פה המובאים בשל"ה הקדוש לכאורה היא מחלוקת רש"י ותוספות (סוכה ל"א דיבור המתחיל לא מקשינו) כי י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם לפי רש"י כל הי"ג על אף שנדרשות על ידי חז"ל מכוח חוקי המידות אף על פי כן כולם ניתנו בסיני בקבלה מפי משה מלבד ק"ו ובלא הקבלה בפירוש אין בסמכותם לדרוש וזו דעת רבי יהודה בגמרא לפי שיטת רש"י, לעומתו התוספות טוענים כי רק גזירה שווה צריכה קבלה רב מפי רב עד משה, וכן השל"ה בעצמו מדייק זאת מן המילה, נדרשת, שהדרישה היא בכוח בחכמת החכם בלבד, כמו מקומות שאומרת הגמרא סברא ולא צריך קרא, לאפוקיה גזרה שווה וכן שני כתובים המכילים זה את זה שרק הכתוב השלישי יכריע ביניהם דייקא בקבלה ולא דרשה מדודה בשכל החכם, וכן שני כללים הקודמים לזה הכלל האחרון שאז דייקא יבואו בחשבון י"ג ולא ט"ו המוזכרים בדברי רבי ישמעאל. וכן מחלוקת דומה בספר המצוות להרמב"ם ובדברי הרמב"ן שהשיג עליו (עיי' שם באיכות בענין מקרא מגילה וכו' האם גם היא ניתנה בסיני), וכן בהלכות הרמב"ם במשנה תורה הלכות סנהדרין פרק י"ז הלכה א', בענין ל"ט מלקות, האם החסרתם מארבעים הוא אומד חכמים בדעתם הקדושה אשר בכוחם הגדול אתו ובצרו חדא או שכך קיבלו, שעל זה אמר רבא בגמרא (מכות כ"ב עמוד ב'), כי זהו שבח החכמים שיש לקום ולכבדם אף יותר מקימת כבוד לספר תורה, כי כתוב בתורה שבכתב ארבעים יכנו ובאו בכוחם שלהם דייקא, אשר ניתנה להם זאת הרשות והחסירו אחת. וכך לכאורה למד הרמב"ם הגמרא (עיי' בכסף משנה שתמה על הרמב"ם ומתוצו מתוך לשון רבא), והמשיגים עליו לכאורה טענו כי גם דברי רבא כוונתם שקיבלו מספר ל"ט בסיני ואתו ובצרו בכוח הקבלה ולכן יש לכבדם כי לולא קבלתם לא נבין כוונת תורה שבכתב כלל. וכן מוכח לשיטת החולקים על הרמב"ם כי בחוקי הלשון (כפי שיטת המלבי"ם) ידעו הפשט כשמש ביום בהיר ולא כלשון עמי ארצות, כפי המובא במשנה עצמה ובדברי הגמרא שם בתחילה, כי במספר ארבעים הוא מספר הסוכים ומשלים לארבעים והוא ל"ט.

במאי פליגי ?

ויש לומר כי שורש המחלוקת בדבר זה הוא אופן גילוי כבוד השם יתברך, כי אלו הטוענים כי הכל ניתן מסיני ללא צורך בלימוד ודרישה רוצים לשמור על קודשת תורה מפי עליון הנמסרת מסיני לחכמי ישראל הרואים לסמיכה בנאמנותם למסירה, אשר קבלתם ומסירתם קדושה ונקיה וטהורה היא ללא שמץ שכל אדם ח"ו. ורק הוא שבחו יתברך אשר מסר לנו התורה תמימה איש לא נגע בה. ולעומתם הטוענים שבכוח חכמים לדרוש בעצמם, שבה ה' יתברך הוא ושבח הצדיקים גם כן הוא אשר, בכוחם לדרוש ולחדש ולכוון לדעת עליון, כפי שהפסוקים שנאמרו למשה מפי ה' המה עצמם מורים לשמוע בקולם בדבר החידוש אשר יגיד לך הכהן אשר בכל דור ודור בקו אמת אמצעי שאין לך לסור ממנו ימין ושמאל. לכן הוא גם שבח גדול לה' יתברך

משה קבל פרדס נאה ומסור

ניתנה תורה שבעל פה מסיני למשה ומסרה לדורות עולם, מסורת פירוש התורה שבכתב, לדעת הוראת דרך המצוות לקיימם למעשה, אשר באלו המצוות מלובשת חכמת סוד התורה והיא היא עיקר תורה שבעל פה שלא ניתנה להכתב והגם שנכתבו המשניות וכן הזהר הקדוש, הרי הוסתר בהם הסוד בדרך רמז ודרש. וגם מה ששיג מעט הסוד על ידי הרמז, באמת אין סוף לעמקותו ואין ביכולתו להכתב במילים כה מצומצמות ובקדושה כה עליונה וראשונה, אלא באותיות הקודש שלו בעצמו יתברך בתורה שבכתב בלבד. ותורת הסוד היא היא עיקר כוונתו וטעמו יתברך בקיום המצוות למען קיום התכלית לשמה נברא העולם, לדעת ולהכיר אותו יתברך עד לאן שמשגת נשמת האדם, בחינת עולמך תראה בחיך, להכיר במלכותו ורחמנותו המטיבות למכיר בהם, בהרגישו בוודאות שלמה אור הביטחון והיראה היוצאים מן המלכות ואור האהבה היוצאת מן הרחמנות. (עיי' הקדמת בעל דעת ותבונה ר' יוסף חיים ובהקדמת מהר"י שהביא כי זהו הוא רצונו יתברך להתהדר ביופי התורה דייקא בכוח הסוד, שזו היא הדרך להכירו יתברך, איך מנהיג העולם ביופי נפלא) ובסודות יש חכמה מסודרת ברמ"ח ושס"ה טעמים עליונים ובחינות המתחלקים לפרטים לאין שיעור המביאים לתכלית הנ"ל, ויש לדעת כי כוח אלו הסודות, אשר בפלא גדול המה שזורים גם בכללי לימוד הכתב הנדרש ב"יג מידות וכן נמצאים טמונים בתוך גזרות החכמים אשר גורו בכוח אלו השורשים והסודות, הנה הכל כאשר לכל ניתן למשה והוא ברוח נבואתו בלשון הקודש, אשר ניתנה מפי עליון, הסתיר צמצם והלביש אלו הסודות בכתב, ואחר שקיבלו חכמי הדורות הסודות ושורשי פנימיות החכמה האלוקית ודרכי הרמיזה הדרוש והפשט מן הפסוקים מפי משה, כן הבינו הגזרות שיש לגזור משמרת למשמרת על פי הסוד והפשט. (עיי' באר הגולה להמהר"ל באר ראשון)

מגילת?

הנה אז יכלו דייקא חז"ל בלימודם בגמרא לאחר מכן לחפש מנלן נרמזו בפסוקים אלו הגזרות שכיוונו בהם חז"ל התנאים לדעת עליון. והיה חפצם של האמוריים דייקא לגלות המקור באותיות הקודש איך צומצמו על ידו יתברך ביד משה, ללמוד איך האדון ברוך הוא צמצם אורו העליון וסוד אותה הנהיגה של הלכה ואור גם בקיום המעשי, שהתגלה לחכמים בקבלה ובהבנה על פי הקבלה הפנימית כנ"ל, כי המה בכתובים בלשון הקודש שבתורה ובנבואת משה, שידע כל מה שעתידי תלמיד ותיק לחדש, ויש לשאול שהרי היה צריך לומר תלמיד חדש וצעיר בדורות הבאים עתיד לחדש, אלא שדייקא גם התלמידים החדשים במשך הדורות אשר קבלו הסוד הותיק והעתיק גם המה כיוונו לחדש דעת אמת בפרט מיוחד לפי כלל שקבלו, כפי דעת משה רבם בדיוק. וכן יש לומר שנקרא תלמיד ותיק על שם זריזותו ביראת שמים וראשית חכמה המביאתו להשיג סוד ה' הנתון ליראיו. והנה באופן אחר יש לומר שהתנאים עצמם, אשר השיגו ראשית הסוד, המה בעצמם לאחר מכן כאמור היו מתבוננים למפרע בכוח חוקי הלשון איך כיוונו לדעתו של משה כפי מה שמסר הכללים, (עיי' דוגמא על פשט ודרוש בפירוש המלבי"ם בדברי חז"ל על ביאור המילים פרי עץ הדר, כי ידעו כל ישראל כי הוא אתרוג בלשון העם המצוי אז אך גם נרמזים בפסוקים תכונותיו המיוחדות לו ולא לאחר) כי לית מילתא דלא רמיזא באורייתא (אמנם עיי' בלשון הריטב"א ר"ה ט"ז כי לכאורה גם הגזרות נלמדו מסיני מתוך הפסוקים ונמסרו מדור לדור לחכמים, רק שניתנה הרשות לחכמים אם לצוות לנו למעשה אשר יגידו לנו או לא, וכן עיי' מלבי"ם בספרו איילת השחר שהוא כשיטתו של הריטב"א לכאורה כי לפי חוקי הלשון שקבלו מסיני מוכרחת גם הבנת הפשט כפי מה שקבלו ולמדו ההלכות מן הפסוקים בקבלה ומסורת, וכן לעומתם לכאורה עיי' ערך השולחן הלכות ראש השנה הלכות זמן התקיעה, שהיו נתונים למשה הגזרות ורמזם כאמור בפסוקים אך לא לימודם בעצמו לדורות וחז"ל הם בחכמתם כיוונו לדעתו, וכן השל"ה הקדוש בחלק חכמת הבית

וגם זהו רצונו יתברך, שנתאוה שתהיה לו דירה וגילוי אלוקותו בתחתונים לראויים לכך. כי מידת קל וחומר נאמר, ומה כי רבו מעשיו בניסים ונפלאות מעל הטבע לשדד המערכות בכוח משה שניתן לו מאת ה', שבאלו המופתים מסומן אות וציון לחכמה אלוקית, כי ראתה שפחה על הים מה שלא ראה בן בוזי, ניסים ונפלאות בעין הגשמית וגם השיגה בעיני החכמה, בכוח משה, את החכמה האלוקית המלוּבשת בנס (עין תורה ל"ט חלק ב'), כל זאת שבח הוא להשם להללו בשירת הים כל שכן וכל שכן קל וחומר שבח הוא לה' יתברך, כאשר עצם החכמה האלוקית היורדת להתגלות במוח החכם הקדוש אדם בעל בחירה, אשר קידש עצמו ומסר נפשו בעמל התורה ותיקון המידות ביראה ואמונה שלמה כדי שתשרה עליו זו החכמה האלוקית, עד שזוכה לשנות במוחו לשון וחכמת המשנה שבעולם העליון כנ"ל וכל שירדו הדורות וימצא בכל זאת דור ודור חכם כמשה שפיר, גדול הוא השבח לה'.

ריקוד נפלא

ועדין אם לא נוכל לישב השיטות כנ"ל וכן לא נוכל להכריע האם בלימוד בסיני קדם הטעם והסוד לפשט או הפשט והמסורת בהלכה הנלמדת קדמו לסוד, שהרי אפשר לומר כי על ידי שקיבלו על עצמם בקבלה שלמה בליבם נעשה ונשמע, דהיינו בתחילה נקיים ההלכה הנמסרת ואחר כך נשיג ונשמע הטעם והסוד, אזי יודע תעלומות לבם ונאמנותם השלמה, בפועל הקדים הסוד הטעם והשורש לפשט ולמעשה אשר בו מלוּבש הסוד, או נאמר כפשטו שקדם הפשט הנאמר בפסוק ודרך הקיום למעשה ולאחר מכן גילה סודו לעבדיו כנ"ל. עדין נוכל לחבר השיטות להיות אחד בעזרתו יתברך (עין לשונם לקמן), כי באמת גם אם נאמר לפי הריטב"א המלבי"ם והמהר"ל שקיבלו ההלכה מסיני איך נלמדת מן פשט הפסוק ממש, הנה לכוליה עלמא קיבלו הסוד בודאי וממה נפשך עדין יהיה לפלא איך למפרע מתברר שהפשט מאוחד עם הסוד והתכלית הכללית של הבריאה גם כן, ואין לך עדות גדולה יותר מזה לקבלת חז"ל תורה שבעל פה מפי עליון, שהרי מי שבודה משרירות לבו דרושים לכל מקרא, הנה כל טעם וטעם אצלו יהיה נפרד מחברו ולא תהיה לו תכלית אחת משותפת וחכמה אחת כללית הנראית בכל הפרטים, אלא דעות כוזבות ופירושים לפי שכלו לכל פסוק בגוון אחר, הבנות כסילות חיצוניות דמיון שווא בשכל טבעי, המתאימות לפי צורכו בכדי להצדיק רשעתו וכפירותו, ר"ל מהי דעתא שבשעתא. וכן אותם חכמים בעיני עצמם, אשר לא קיבלו מסיני כללי לשון כחז"ל (כמובא באיילת השחר למלבי"ם), לא תועיל להם חכמתם להבין פירוש מילים מיוחדות אשר עברו במסורת כגון טוטפות ופרי עץ הדר. אך להבדיל באלף אלפי הבדלות, לעומתם חז"ל הקדושים אשר קיבלו ממש הסוד השורשי שבו תכלית הבריאה להכיר ולדעת אותו יתברך, הנה הוא משתקף בפרטים של תרי"ג מצוות ומשמרות שלהם ומאחדם וכן לפי מה שמגלה המלבי"ם כי תרי"ג חוקי הלשון שקיבלו חז"ל הינם עקביים בכל התורה כולה וכן ליוצא מן הכלל יש סיבה וטעם מפני כלל אחר שקבלו, עד כדי שאם היו לנו הכללים והיינו בקיאים כמותם היינו מבינים הפסוק כמותם ממש והוא פשוט. וזאת ההלכה של הטעם העליון של הסוד וחוקי הדרש בתוך כל הפסוקים אשר חכמה אחת קדומה מאחדת את כולם עד ההלכה למעשה, הוא כמשל גוף אחד שלם יפה בתפארתו של רמ"א אברים וש"ס"ה גידים המופעלים בטעם ודעת על ידי מוח אחד לרקוד ריקוד נפלא המהלל בתנועתו את מי שאמר והיה העולם, עד שאין אחד שיכול לומר שריקוד אברים חיים אלו ההדור ביופיו, הינו נעשה באיזה גולם המרקד בגופו המפוזר לכל עבר ללא כל נשמה ושכל גבוה ח"ו אלא סתם תנועה לא רצונית ללא דעת. שאם ימצא אחד כזה שיחשוב כך בראותו זה הריקוד הנפלא הרי הוא אינו מן הישוב שאם כך חושב ופוסל, הרי במומו פוסל...

ברוך הוא אלוקינו שהבדלו מן התועים ונתן לנו תורת אמת. כי אמת הוא אחד (עין תורה נ"א) ואמת הוא ראש תוך סוף (א' בהתחלה מ' באמצע ת' בסוף) כי האמת האחידה היא מתחילת הסוד והנשמה ונמשכת גם לתוך ואמצע המפואר של הרמז והדרוש בעלי החיות שקיבלו מן הנשמה וכן נמשך אורה ואחדותה גם עד סוף הפשט הגוף ומעשה הריקוד של קיום ההלכה ברזיה.

מה ענין שמיטה?

והנני לתת לפניכם דוגמא, פרט המלמד על הכלל, מן המקרא ועד לפשט הגמרא המלוּבש בו הסוד הותיק, המביא אל התכלית כנ"ל להכירו יתברך ולקבל טוב רחמנותו כנ"ל ובה פרט המצווה שאביא נקיש בו לכל פרטי המצוות ופרד"ס נאה שלהם וריקוד נאה של כולם יחדיו כנ"ל. וזאת ההקשה

מן הפרט אל הכלל הוא הנאמר בכונת הדרוש הפנימי של חז"ל בשאלתם, מה ענין שמיטה להר סיני (תו"כ ויקרא בהר), ותשובתם, מה סוד שמיטת האדמה בשביעית, שהוא בחינת כלליה של המצווה, לדעת כי השפע הצומח מן האדמה הוא מאיתו יתברך, אשר זאת ההשגה ניתנה בשלמות בסיני, עד שישאל ראו מיד גם בסיני פרטיה של המצווה המשתלשלים מן השורש ואיך הם מאוחדים בכלל השורשי, וראו איך הם מושגחים על ידו יתברך בכל פרט ופרט, כן הבינו כי כמו השגת ה' בכלל ופרט על ידי מצוות השמיטה כן כל מצווה ומצווה סוד הכלל וכן הפשט בפרטי נתנו והשתלשלו מאותה השגה שורשית אשר ניתנה בסיני ומאחדת הכל להכיר כי הוא ושמו אחד. דהיינו שמצוות שמיטה בשורשה היא כלל גדול הנמצא ביתר המצוות והיא שמיטת הגאווה של כוחי ועוצם ידי בגידולי הקרקע וקבלת כוח הענווה של הר סיני אשר הוא כלי נפלא לשכינת אלוקותו הדרה בלב ישראל המאוחדים כאיש אחד בלב אחד ובכן הוא בכלל כללי ופרטי יתר המצוות שנתנו בסיני.

תיקון אמונת החכמים

והנה נחזור לענייננו לדבר בשבח מעלת החכמים, מה שמגלים יופי הפרד"ס האחד והוא תיקון להעלבת מלאכי אלוקים אשר הביא לחורבן הבית, אשר בזמן מעמד תפארתו התגלתה בו התכלית הני"ל, שיבנה במהרה בימינו אמן. כי זה הלימוד שנביא בעזרתו יתברך יראה עין בעין באות ומופת חיבור הפרד"ס איך קבלו מסיני דברים ברורים, שורשים מהם יהיה ניתן להבין ולחדש ולכוון לדעת עליון.

וראשית עיקר גדול הוא לדעת כי זה המופת הוא בכוח קדושתם, בזכות הנעשה הקדוש שלהם בקיום המצוות במסירות נפש, אשר הוא שער ראשית החכמה יראת ה' להכנס אל הקודש לפני ולפנים, כי זכו דייקא על ידי זה הקיום ביראה גם לנשמע שהוא הסוד, כי זהו בעצמו הסוד והדרך להשיג הסוד, מה שנמסר רז זה למלאכי השרת ולישראל להקדים נעשה לנשמע, (עין תורה א' ותורה כ"ב ותורה צ"א בענין הקדמת המלכות והאמונה להשגת אור החכמה) ובאמת גם כלפי התלמיד, אשר יש לו להאמין בחכם, כאשר משיג מרחוק מעלת חכמת רבו בתורה שבעל פה ואשר עליו הציווי למעשה לשמוע בקולו אשר יגיד לו ולא יסור ימין הוא שמאל, כמו כן התלמיד כרבו משיג מעלת רבו בסוד הנעשה ונשמע, והיא עצת רבינו הקדוש הננמי"ח לתיקון אמונת החכמים, כי להשיג ולהשמיע לאזנו ולבו מעלת החכמים הוא בעיקר גם כן על ידי נעשה שלו בקיום נדר, המפליא הנודר למקום החכמים (תורה נ"ז, עין ליקוטי הלכות על התורה הני"ל כי הן המצד כוח הפרישות שבנדר הדומה למעלת החכמים הפרושים מתאוות עולם הזה והן מצד שיש בכוח הנודר לחדש הלכה ואיסור על עצמו כבסיני מכיר במעלתם על ידי זעיר אנפין שפעל בעצמו כדיוקנם ומעשיהם של חכמים) וכן באמונה שיש בדבריהם ומעשיהם רזים וכי אינם פשוטים (תורה מ"ב) וכן על ידי הכבוד לריבוי הספרים הקדושים המתחדשים בכל דור וכן אמונה בחידושי שלו בעצמו (תורה ס"א) שכל זה מקנה לתלמיד האמונה בחכם המקבל ברוח קודשו ותק חידושי התורה מפי עליון. וכן עיקר מה שצריך התלמיד להתבונן ברבו הוא רצונו הטוב של רבו ונאמנותו להמשיך לו דרך ועיצות וחיוזקים בקום עשה לקיום התורה וגזרות מונעות חשש הזק וכל זה לטובת הצלחת נשמתו בעולם הזה ובבא.

יום טוב ראשון של ראש השנה שחל בשבת

והנה הדוגמא במסכת ראש השנה דף כ"ט עמוד ב' ולזה לשון המשנה והגמרא:

מתני' יום טוב של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה משחרב בהמ"ק התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו ב"ד אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא תוקעין וביבנה לא היו תוקעין אלא בב"ד בלבד:

גמ' מנה"מ אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא כתוב אחד אומר (ויקרא כג, כד) שבתון זכרון תרועה וכתוב אחד אומר (במדבר כט, א) יום תרועה יהיה לכם לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביום טוב שחל להיות בחול אמר רבא אי מדאורייתא היא במקדש היכי תקעינן ועוד הא לאו מלאכה היא דאצטריך קרא למעוטי דתנא דבי שמואל (במדבר כט, א) כל מלאכת עבודה לא תעשו יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה אלא אמר רבא מדאורייתא מישראל שרי ורבנן הוא דגזור ביה

כדרכה דאמר רבה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאי בתקיעת שופר גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברה"ר והיינו טעמא דלובל והיינו טעמא דמגילה :

הנה בלימוד ראשוני של הגמרא נראה כי לימודו של רבי חמא בר חנינא הופרך, וזאת מאחר ולימודו הוא לימוד מן הפסוקים הרי הוא לכאורה שסבר שהאיסור הוא מדאורייתא, אך אחר שהתברר בהמשך הגמרא כי תקיעת שופר היא חכמה ואינה מלאכה האסורה, הרי האיסור לתקוע ברה"ה שחל בשבת הוא דרבנן ולכן לכאורה אין ללמוד יותר מן הפסוקים. והנה לפי הריטב"א כנ"ל וכן לפי ערוך השולחן עדין ניתן לומר שלמדו חכמים לגזור הגזירה וטעמם משום חשש הולכת שופר ד' אמות ברשות הרבים, זו הגזירה למדו דייקא מן הפסוקים הנ"ל כי קבלו זה הלימוד של הגזירה ממשנה כנ"ל או שבגודל דעתם והשגתם בסוד כיוונו כנ"ל לדעת עליון ואחר כך למפרע מצאו המקום בו הקב"ה הסתיר רימו וגילה זאת ההלכה.

זה לשון הריטב"א ר"ה ט"ז:

ומהכא סמכו רבנן לתקוני הני פסוקי דתקיעתא ומ"ה קתני ר"ע שאמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות זכרונות וכו' **שכל מה שיש לו אסמכתא מן הפסוק (העיד) [העיר] הקב"ה שראוי לעשות כן אלא שלא קבעו חובה ומסרו לחכמים וזה דבר ברור ואמת** ולא כדברי המפרשים האסמכתות שהוא כדרך סימן שנתנו חכמים ולא שכונת התורה לכך ח"ו ישתקע הדבר ולא יאמר שזו דעת מינות הוא אבל התורה (העידה) [העירה] בכך ומסרה חיוב הדבר לקבעו [ל]חכמים אם ירצו כמ"ש ועשית ע"פ הדבר אשר יגידו לך **ולפיכך תמצא החכמים נותנין בכל מקום ראה או זכר או אסמכתא לדבריהם מן התורה כלומר שאינם מחדשים דבר מלבם וכל תורה שבע"פ רמוזה בתורה שבכתב** שהיא תמימה וח"ו שהיא חסירה כלום :

וכן כלל זה הוא לכאורה גם בתקנות חז"ל ודברי סופרים כמובא בבאר הגולה למהרי"ל עיין באריכות.

וזה לשון ערוך השולחן ס' תקפ"ח ט' ט' (עיין בנספח כל לשוני):

ואף על פי שזה שאין תוקעין בשבת הוא מדרבנן משום גזירה כמו שכתבתי, **מכל מקום גם התורה רמזה לזה**, שבפרשת פינחס (במדבר כט א) **כתוב יום תרועה יהיה לכם**, ובפרשת אמור (ויקרא כג כד) **כתוב "זכרון תרועה"**, וזהו כשחל בשבת, דאינו אלא זכרון תרועה ולא יום תרועה (גמרא ריש פרק רביעי כט ב)

... ולכא מידי דלא רמיזא באורייתא, **דכל דברי חכמים נותנים נותנים המה מפי הקדוש ברוך הוא למשה בסיני, וגילה לו מה שיחדשו החכמים**. עכ"ל.

לית רוא דלא רמיזא

והנה לפי פנימיות התורה והקדמות שמגלה רבינו ועליו נסמך רב נתן בחידושו לבאר גזרת החכמים יובן גם איך הסוד נרמז ונדרש מתוך פשט הכתוב.

עיין לשון רבינו תורה ע"ט חלק ב'

וזה לשון רב נתן בליקוטי מוהר"ן (שם) על התורה הנ"ל וְהָיָה מִה שֶׁהָאֵיר ה' עֵינֵי הוּא, **כִּי רַבְּנֵי ז"ל רֹצְפֵי לְגִלּוֹת, שֶׁתְּשׁוּבָה וּבְחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן, דְּהֵינֵי בְּטוּל הַזְּמַנִּים, הֵם בְּחִינַת אַחַת, וְעַל-דִּי יִזְכְּרוּ לְשִׁמְעַל הַקּוֹל דְּקִדְשָׁה וְלִהְיוֹת לְמַעַל הַקּוֹל דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְכֵן מִבְּאֵר הַבְּאֵלְפִיבִית הַקִּדְשׁ, בְּאֵת תָּו – תְּשׁוּבָה, סִימָן א, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: יוֹם שֶׁהָאֲדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה הוּא לְמַעַל מִהֲזָמֵן, וּמַעַל כָּל הַזְּמַנִּים לְמַעַל מִהֲזָמֵן, ... וְהוּלָךְ וּמִבְּאֵר הַהִקְדָּמָה הַנִּי"ל, שֶׁבְּטוּל הַזְּמַנִּים וְתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת אַחַת וְכוּ' ... וְעַתָּה הוּלָךְ וּמִבְּאֵר, שֶׁתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַזְּמַן, דְּהֵינֵי שֶׁהֲזָמֵן נִתְאַחַד, דְּהֵינֵי שֶׁהֲזָמֵן עוֹלָה וְנִתְקַשֵּׁר וְנִקְלָל בְּבְחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן. וְזֶהוּ שֶׁמִּבְּאֵר בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשׁ יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם זָמַן נִתְאַחַד. אֲבָרְהָם אוֹהֲבֵי. בְּעֵינֵי קְיָמִים אֲחִידִים בְּאַהֲבָתוֹ. וְשִׁאֲרָ לְשׁוֹב בְּגֵד וְכוּ'. הֵינֵי שֶׁמִּבְּאֵר, שֶׁאֲבָרְהָם הוּא בְּחִינַת לְמַעַל מִן הַזְּמַן, כִּי מִדְּתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם הִיא אֲהָבָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה מא): אֲבָרְהָם אֲהָבִי, וְאַהֲבָה הוּא בְּחִינַת הַתְּאַחֲדוּת הַזְּמַן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית כט): בְּעֵינֵי קְיָמִים אֲחִידִים בְּאַהֲבָתוֹ. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, שֶׁעַל זֶה מְרַמֵּז תַּבְּת בֶּן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה**

ז): וְשִׁאֲרָ לְשׁוֹב בְּגֵד. כִּי תְּשׁוּבָה הִיא לְמַעַל מִהֲזָמֵן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ירמיה טו): אִם תְּשׁוּב וְאֶשְׁיבָךָ לְפָנֵי תַעֲמֹד, וּלְפָנֵי יִתְבָּרַךְ הוּא בְּרִדְאֵי לְמַעַל מִהֲזָמֵן, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא לְמַעַל מִהֲזָמֵן, כְּדָוָע... **כִּי בְּאֲמַת עֶקֶר הַעֲבוּדָה הוּא לְקִשְׁרָ וּלְבִטּוּל בְּחִינַת הַזְּמַן, לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְיַחֲדוֹ בְּבְחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן. וְזֶה בְּחִינַת מַצּוֹת זְמַנִּיּוֹת, כְּדִי לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי הַמַּצּוֹת זְמַנִּיּוֹת, שֶׁיִּתְאַחַד הַזְּמַן וְיַעֲלֶה הַזְּמַן לְבְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן. וְכָל הַצְּרוֹת וְהִדְיָנִים וְאַחִיזוֹת הַסִּטְרָא אַחְרָא, הוּא רַק בְּבְחִינַת הַזְּמַן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת (דברים ד) בְּצַר לָךְ וְכוּ' בְּאַחֲרִית הַיָּמִים דִּיקָא, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת זְמַן, וְאָז: וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֶלְקִיךָ, דְּהֵינֵי שֶׁנִּזְכָּה לְשׁוֹב, וְעַל-יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְבִטּוּל הַזְּמַן כְּנ"ל, וְאָז יִתְבַטְלוּ כָּל הַצְּרוֹת וְהִדְיָנִים וְכָל אַחִיזוֹת הַסִּטְרָא אַחְרָא, וְנִזְכָּה לְשִׁמְעַל קוֹל דְּקִדְשָׁה, בְּחִינַת: וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֶלְקִיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלוֹ. כִּל זֶה מִבְּאֵר מִתּוֹךְ דְּבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל הַבְּרָאשִׁי-פְּרָקִים הַלְלוּ. תָּו לְחֻכְמֵי וְיָחִסֵּם עוֹד, לְהַבִּין קֶצֶת עַל-פִּי דְּרָכִים הַנִּי"ל רַב דְּבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל הַכְּתוּבִים כָּאן, וְהַבִּין הֵיטֵב:**

וזה ליקוט מלשון רב נתן עיין שם כולו ותבין יותר

(שם לב בעיקר לאותיות המודגשות):

ליקוטי הלכות אורח חיים ג – ראש השנה ה

ענין תקיעות שופר בראש השנה:

על-פי הראשי פְּרָקִים שֶׁמִּצְאֵנוּ מִקְּתָב יָד רַבְּנֵי זְכָרוֹנוֹ לְבְּרַכָּה מְאִיזָה תוֹרָה נִפְלְאָה הַמְּתַחֲלִיל הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב פְּרוּז. עֲשׂוּ וְשִׂא קוֹלוֹ. יִצְחָק זָמַן קוֹף צְדִיק וְשִׁנִּים וְכוּ' וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֶלְקִיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלוֹ. יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם זָמַן נִתְאַחַד אֲבָרְהָם אוֹהֲבֵי. בְּעֵינֵי קְיָמִים אֲחִידִים בְּאַהֲבָתוֹ. וְשִׁאֲרָ לְשׁוֹב בְּגֵד. אִם תְּשׁוּב וְאֶשְׁיבָךָ לְפָנֵי תַעֲמֹד, כִּי בָּא הַשֵּׁמֶשׁ. נִתְקַצַּר הַזְּמַן וְכוּ', עַל שֵׁם כָּל הַעֲנִין הַזֶּה הֵיטֵב הֵיטֵב עַד סוּפּוֹ (בְּסִימָן עַט בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא):

(שם ס' א) ... וְזֶהוּ בְּחִינַת שִׁמְעַתָּ קוֹל שׁוֹפֵר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹמָא דְּדִינָא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יִצְחָק, וְאָז תוֹקְעִין בְּשׁוֹפֵר, כִּי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְחַלֵּל הַתְּעוֹרוֹת הַתְּשׁוּבָה, כִּי הוּא יוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל עֲשָׂרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה וְעַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁמִּתְחַלֵּל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, עַל-יְדֵי זֶה זֹכִינוּ לְבְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן, שֶׁזֶה בְּחִינַת יִצְחָק בֶּן אֲבָרְהָם כְּנ"ל, דְּהֵינֵי שֶׁיִּצְחָק שֶׁהוּא בְּחִינַת זָמַן עוֹלָה וְנִקְלָל בְּבְחִינַת אֲבָרְהָם אוֹהֲבֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה כְּנ"ל, וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה וְנִשְׁמַע בְּחִינַת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב שֶׁמִּכְנִיעַ הַקּוֹל שֶׁל עֲשׂוֹ, בְּחִינַת וְשִׂא קוֹלוֹ כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת קוֹל דְּנִפְיָק מִשׁוֹפֵר, כִּי שׁוֹפֵר הוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, כִּי הוּא בְּחִינַת בִּינָה תְּשׁוּבָה כְּמוֹבָא, בְּחִינַת מִן הַמְּצַר קְרָאֲתִי י"ק וּמִשֵּׁם נִפְיָק הַקּוֹל, כִּי הַתְּגַלּוֹת הַקּוֹל, בְּחִינַת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, נִפְיָק מִשׁוֹפֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִינוּ לְבְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁמַע וְנִתְגַּלָּה הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל דְּנִפְיָק מִשׁוֹפֵר וְכְנ"ל. וְעַל-כֵּן תוֹקְעִין בְּשׁוֹפֵר שֶׁל אֵיל בְּחִינַת אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק, שֶׁהוּא בְּחִינַת זָמַן, שֶׁהוּא נִמְתָּק וְעוֹלָה לְבְּחִינַת אֲבָרְהָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן עַל-יְדֵי הַתְּעוֹרוֹת הַתְּשׁוּבָה שֶׁבִּשְׁעַת תְּקִיעַת שׁוֹפֵר, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁמַע הַקּוֹל שֶׁל שׁוֹפֵר, כִּי עֶקֶר הַתְּגַלּוֹת וְשִׁמְעַתָּ הַקּוֹל הוּא עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה כְּנ"ל, וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין עֶקֶר הַבְּרַכָּה לְשִׁמְעַתָּ קוֹל שׁוֹפֵר וְאִין מְבָרְכִין לְתַקְעַת בְּשׁוֹפֵר, כִּי הַעֶקֶר הוּא לְשִׁמְעַתָּ קוֹל שׁוֹפֵר, דְּהֵינֵי לְזַכּוֹת לְתְּשׁוּבָה אֲז. וְאָז זֹכִינוּ לְשִׁמְעַתָּ קוֹל שׁוֹפֵר, כִּי הַקּוֹל נִשְׁמַע וְנִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה דִּיקָא, שֶׁעַל זֶה זֹכָה לְבְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן כְּנ"ל:

(שם ס' י"ג) ... וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁנִּקְרָא רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזְּכָרוֹן, כִּי שִׁכְחָה הוּא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַדַּעַת שֶׁשֵּׁם עֶקֶר הַזְּמַן כְּנ"ל, אֲבָל זְכָרוֹן הוּא בְּחִינַת דַּעַת, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַטְלוּ הַזְּמַן כְּנ"ל. כִּי אֲפִלּוּ בְּשִׁכְחָנוּ אֲנוּ יְכוּלִין לְהַבִּין קֶצֶת שֶׁאִין שׁוּם זָמַן כְּלָל, כְּרֹאִין בְּחוּשׁ שֶׁהַזְּמַן הוּלָךְ וְהוֹמָה, וְהוּא עַף וּפּוֹרַח כְּצֵל עוֹבֵר. עַד שֶׁבְּאֲמַת לְפִי פְּרִיחַת הַפְּתִיחָה רֹאִין כְּמַעַט בְּחוּשׁ שֶׁאִין שׁוּם זָמַן כְּלָל, כִּי הֵיכֵן הוּא הַזְּמַן שֶׁל כָּל הַעוֹלָם. וְעַקֵּר הַזְּמַן הוּא רַק מִחֲמַת הַשִּׁכְחָה, מִחֲמַת שְׁעוֹבָרִים יָמִים וְשָׁנִים. וּבְרַבּוֹת הַיָּמִים נִשְׁכַּחוּ הַיָּמִים הַרְּאשׁוֹנִים וּמִחֲמַת הַשִּׁכְחָה נִדְמָה כְּאִלּוֹ כְּבָר הוּא זָמַן אֲרָךְ וְנִמְשָׁךְ מְאֹד, אֲבָל כְּשׁוֹזְכְּרִין הֵיטֵב מַה שֶׁנִּעְשָׂה מִתְחַלָּה עַד עַכְשָׁיו, וְהַיּוֹם שֶׁעָבַר לְפָנֵי פָּמָה שָׁנִים כְּאִלּוֹ הוּא עוֹמֵד עַכְשָׁיו, עַל-יְדֵי זֶה רֹאִין שֶׁאִין שׁוּם זָמַן כְּלָל, רַק שֶׁבְּשִׁכְחָנוּ בְּרִדְאֵי אֵי אֲפִשֵׁר לְהַבִּין דְּבָר זֶה בְּשִׁלְמוֹת רַק אֵיזָה הַתְּנוּצָצוֹת בְּהַעֲבָרָה בְּעֵלְמָא. הַכְּלָל, שֶׁזְּכָרוֹן שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת הוּא בְּחִינַת לְמַעַל מִהֲזָמֵן, כִּי עֶקֶר הַזְּמַן הוּא מִחֲמַת שֶׁאִין לָנו שִׁכְלָל, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר רַבְּנֵי זְכָרוֹנוֹ לְבְּרַכָּה בְּפִרוּשׁ, דְּהֵינֵי בְּחִינַת

שְׁכָחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנַה הַסִּתְּלָקוּת הַדְּעָת. וְעַל-כֵּן מִזְהִיר הַפְּסוּקָה, זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דָּר וְדָר. שֶׁכָּל יְמוֹת עוֹלָם וּשְׁנוֹת דָּר וְדָר צָרִיכִין לְהַעֲלוֹתָם וּלְקַשְׁרָם לְבְּחִינַת זָכְרוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן. וְזֶהוּ, זָכַר יְמוֹת עוֹלָם. 'זָכַר' דִּיקָא. וְזֶהוּ עַל-גַּדְי, בֵּינוּ שְׁנוֹת וְכוּ'. הִינּוּ עַל-גַּדְי הַבִּינָה וְהַדְּעָת שֶׁעַל-גַּדְי זֶה נִתְבַּטַּל הַזְּמַן שֶׁל כָּל יְמוֹת עוֹלָם וּשְׁנוֹת דָּר וְדָר וְעַל-כֵּן נִקְרָא רֹאשׁ הַשְּׁנָה יוֹם הַזְּכָרוֹן, כִּי אֵז בְּתַחֲלַת הַשְּׁנָה מַעֲלִין כָּל הַזְּמַן לְתַחֲלַת הַזְּמַן לְבְּחִינַת בָּטוּל הַזְּמַן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת זָכְרוֹן כִּי...:

(שם אות י"ד)... וְזֶה בְּחִינַת מְלָכִיּוֹת זְכָרוֹנוֹת שׁוֹפְרוֹת. מְלָכוּת זֶה בְּחִינַת זְמַן, כִּי שֵׁם כָּל סֵדֶר זְמַנִּים כִּי... וְצָרִיכִין לְהַעֲלוֹת הַמְּלָכוּת בְּחִינַת סֵדֶר זְמַנִּים לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן שֶׁהוּא בְּחִינַת זָכְרוֹן כִּי... וְזֶהוּ זְכָרוֹנוֹת. וְאַזּוּ כְּשֶׁעוֹלָה הַזְּמַן לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, אֵז נִשְׁמַע הַקּוֹל כִּי... שֶׁזֶה בְּחִינַת שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפֵר כִּי... וְזֶהוּ שׁוֹפְרוֹת כִּי...:

וְזֶה בְּחִינַת יוֹם תְּרוּעָה יְהִיָּה לָכֶם, 'יוֹם' דִּיקָא, כִּי אֵז עוֹלָה הַיּוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת זְמַן לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּרוּעָה, בְּחִינַת שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפֵר כִּי...:

(שם אות י"ז)... וְעַל-כֵּן בְּשֵׁבַת אֵין תּוֹקַעִין בְּשׁוֹפֵר, כִּי שֵׁבַת הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן כִּי... וְאַזּוּ אֵין צָרִיכִין לְתַקֵּעַ בְּשׁוֹפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת בָּטוּל הַזְּמַנִּים, כִּי אֵז אֵין צָרִיכִין לְבַטֵּל, כִּי אֵז הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן כִּי... וְזֶה מֵהַ שְׁאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבְּרָכָה שֶׁתִּקְיַעַת שׁוֹפֵר הוּא חֲכֵמָה וְאֵינָה מְלָאכָה, כִּי בְּאַמֻּת תִּקְיַעַת שׁוֹפֵר אֵינָה מְלָאכָה כִּלְלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת זְמַן, כִּי כָּל הַמְּלָאכוֹת הֵם בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהוּא עֹקֵר הַזְּמַן שֶׁשֵּׁם כָּל הַצְּמֻצּוּמִים שֶׁל כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּמִקּוֹם וּבְזְמַן, אֲבָל תִּקְיַעַת שׁוֹפֵר הוּא חֲכֵמָה וְאֵינָה מְלָאכָה, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן שֶׁשֵּׁם כָּל הַמְּלָאכוֹת כִּי... וְכִי הוּא חֲכֵמָה בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַדְּעָת שֶׁהוּא בְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, שֶׁהוּא עַל-גַּדְי שְׁלֵמוֹת הַדְּעָת כִּי... וּמַפְגֵּי מַה אֵין תּוֹקַעִין בְּשֵׁבַת? אֵז הַזֶּה שְׁמָא יַעֲבִירֵנוּ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, כִּי בְּאַמֻּת תִּקְיַעַת שׁוֹפֵר הוּא חֲכֵמָה וְאֵינָה מְלָאכָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן. וְאַם כֵּן מִדּוּעַ יְהִיָּה אֲסוּר לְתַקֵּעַ בְּשֵׁבַת, אֲזִי הַטַּעַם מִשּׁוּם שְׁמָא יַעֲבִירֵנוּ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, כִּי שֵׁבַת בְּעֻצְמוֹ הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וְאַזּוּ אֵין שׁוֹם בְּרוּר וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְתַקֵּעַ בְּשֵׁבַת שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִיכּוּת וּמַעֲלִין הַזְּמַן לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וּבְשֵׁבַת אֲסוּר לְעֻסְק בָּהּ, כִּי שֵׁבַת בְּעֻצְמָה הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וְאַם תִּקְיַעַת בְּשׁוֹפֵר בְּשֵׁבַת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בְּרוּר שְׁמִיכּוּת וּמַעֲלִין הַזְּמַן לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, אֵז חֵי'שִׁינּוּ שְׁמָא יַעֲבִירֵנוּ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, הִינּוּ שְׁמָא יַכְנִס בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים וְיַעֲבִירֵנוּ שֵׁם כִּי שֵׁם בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים עֹקֵר הַבְּרוּר לְבָרֵר מְרִשׁוֹת הַרְבִּים לְרִשׁוֹת הַיְחִיד, שֶׁזֶהוּ כָּל עֲבוּדָתֵנוּ בִּימֵי הַחֵל לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מְרִשׁוֹת הַרְבִּים לְרִשׁוֹת הַיְחִיד וּבְשֵׁבַת אֲסוּר לְעֻסְק בָּהּ עַל-גַּדְי עֲבוּדוֹת וּמְלָאכוֹת, כִּי אֵז אֵין שׁוֹם בְּרוּר כִּי... וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְתַקֵּעַ בְּשֵׁבַת מַחֲמַת זְגָרָה זֶה, כִּי שֵׁבַת הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וְאַזּוּ אֲסוּר לְתַקֵּעַ בְּשׁוֹפֵר לְהַעֲלוֹת הַזְּמַן לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, כִּי אֵז אֵין בְּרוּר וְכוּ' כִּי... וְזֶה בְּחִינַת זְכוּר אֶת יוֹם הַשֵּׁבַת לְקִדְשׁוֹ, 'זְכוּר' דִּיקָא, בְּחִינַת לְמַעְלָה מִהַזְּמַן. וְזֶהוּ, זְכָרוֹ הוּא מֵאַחַד בְּשֵׁבַת כְּדִי לְקַשֵּׁר וּלְהַעֲלוֹת שְׁשֵׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהֵם בְּחִינַת זְמַן לְבְּחִינַת שֵׁבַת שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן כִּי... בְּרוּר ה' לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן: עכ"ל.

פֶּרֶדֶס הַדּוּר

נִמְצָא כִּי הַפְּסוּקָה הַרְאִשׁוֹן הַמוֹבָא בְּגִמְרָא "שִׁבְתוֹן זְכָרוֹן תְּרוּעָה" מוֹרָה וּמֵרָמָז עַל הַסּוּד כִּי עַם הַזִּיכָרוֹן שֶׁל ר"ה הַחֵל בְּשֵׁבַת וְהַעֲלִיָּה מַעַל הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם הוּא בְּכּוּחַ הַשֵּׁבַת עֲצֻמָּה שֶׁהוּא כְּבִיר קְבִיעָא וְקִימָא מַעַל הַזְּמַן וְאֵין צוֹרֵךְ בְּשׁוֹם בְּרוּר לְכֵן אֵין תּוֹקַעִין בּוּ בְּכִדִי לֹא לְעוֹרֵר אֲפִילוּ בְּחִינַת בְּרוּר עֲלִית הַזְּמַן מַעַל הַזְּמַן שִׁבְכוּחַ הַשׁוֹפֵר, כִּי תִקְיַעָה בְּשֵׁבַת הוּא גְרִיעוּתָא לְעַנְיָן זֶה, כִּי בְּדָקוּת הוּא בְּחִינַת טְלַטוּל וּבִירוּר וְהַעֲלָת נְצוּצוֹת בִּיחָס לְקַדוּשַׁת שֵׁבַת לְכֵן יֵשׁ בּוּ חֲשֵׁשׁ שִׁיבּוּא בְּפוּעַל טְלַטוּל מִמֶּשׁ ח"ו, אֲךָ הַפְּסוּקָה הַשְּׁנִי הַמוֹבָא בְּגִמְרָא "יוֹם תְּרוּעָה" מוֹרָה דִּיקָא עַל יוֹם זְמַן שִׁישׁ לְהַעֲלוֹתוֹ מַעַל הַזְּמַן בְּכּוּחַ תְּרוּעַת הַשׁוֹפֵר. וְכֵן לְפִי הַכִּלָּיִים וְהַהֲקַדְמוֹת הִנְי"ל מוּבֵן מִדּוּעַ בּוֹזֵמֵן בְּנִין הַבֵּית שִׁיבְנָה בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ, גַּם שֵׁבַת הִי תּוֹקַעִין בְּמַקְדָּשׁ וְלֹא הִיָּה חֲשֵׁשׁ לְטַלְטוּל, מִפְּנֵי שְׁבִית הַמַּקְדָּשׁ שֶׁהוּא מַעַל הַמְּקוֹם וּמַעַל הַזְּמַן כִּידּוּעַ תִּקְיַעָה בּוּ אֵינָה בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת כְּגוֹבּוּלִין וְרִשׁוֹת הַרְבִּים אֲלָא תַגְלוֹת הַמַּעַל הַזְּמַן בְּשׁוֹרְשׁוֹ הַמַּשְׁתַּלֵּשׁ מִמֶּנּוּ כּוּחַ הַשׁוֹפֵר, נִמְצָא שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּגְלוֹת בְּרוּר הַעֲלִיּוֹן וְלֹא בְּרוּר הַרְגִיל בִּיּוֹם טוֹב הַחֵל בִּיּוֹם חוֹל כְּגוֹבּוּלִין שֶׁנַּעֲשֶׂה מִלְּמַטָּה בְּכּוּחַ תִּקְיַעָה, אֲשֶׁר אֵז דִּיקָא מַעַל הַשׁוֹפֵר הַזְּמַן מַעַל הַזְּמַן, וְלְכֵן קְדוּשַׁת תִּקְיַעָה בְּמַקְדָּשׁ

אֵינָה מְעוֹרֶרֶת בְּחִינַת בְּרוּר תַּחֲתוֹן, וְכֵן עַל יְדֵי שְׁכָחָה הִיּוּ זְרִיזִים בִּירָאֵתָם וּמַחֲבִירִים בְּקוֹדֶשׁ פְּנִימָה בְּדַעַתָּם (כַּעֲשֵׂה זֶה עֲרוּךְ הַשּׁוּלְחָן), הִיָּה בְּכּוּחַם לְעִלוֹת לְעַצֵּם בְּחִינַת מַעַל הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם טֵרַם בְּחִינַת יְצִירַת הַזְּמַן וּמְקוֹם הַבְּרוּרִים לְכֵן לֹא הִיָּה חֲשֵׁשׁ שִׁיבּוּא לְטַלְטַל.

הִינּוּ טַעְמָא

וְכֵן מֵהַ שְׁאֵמְרָה הַגְּמָרָא הִינּוּ טַעְמָא דְלוּבֵל וְקִרְיַת הַמְּגִילָה. כִּי טַעַם כּוֹלֵם לְבַרְר הַנְּצוּצוֹת וְלַעֲלוֹתָם לְמַקּוֹר הַאֲחָדוּת, שְׁאֵין לְעוֹרֵר זֶה בְּרוּר בְּשֵׁבַת כְּאֵמוּר. כִּי לְנַעֲנֵעַ הַד' מִינִים מִד' רוּחוֹת אֶל הַלֵּב הוּא בְּשִׁבִיל לְחַבֵּר ד' קְצוּוֹת לְמַעְלָה וְלִמְטָה לְבְּחִינַת אֶחָד. וְהוּא בְּחִינַת אֲתַחְדוֹת הַזְּמַנִּים וְהַמְּקוֹמוֹת. וְכֵן קִרְיַת הַמְּגִילָה הַמְּגִלָּה הַסִּתְּרָה בְּכִדִי לֹא אֶחָד עִם אֶחָד מוּפְזָר בֵּין הַעַמִּים וְכֵן מֵהַ שְׁמוּבָא בְּמַגִּילָה עַנְיָן זְמַנִּים טוֹבָא, הוּא עַנְיָן עֲלִית הַזְּמַן מַעַל הַזְּמַן. וְהַבֵּן הִיטַב כִּי הַדְּבָרִים דְקִים. וְהִנֵּה לְךָ פְּרֻד"ס פְּרֻטִי נָאָה הַמּוֹרָה עַל כָּל הַפְּרֻדְסוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. וְיֵהִי רַצּוֹן שֶׁנִּזְכֵּר בְּקִרְבּוֹ לְשִׁמּוּעַ קוֹל שׁוֹפֵר מֵאֵת הַקַּב"ה וְבָאוּ הַאֲבוּדִים מֵאַרְץ אֲשׁוּר וְנִדְחִים מֵאַרְץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַה' בְּהַר הַקּוֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ אָמֵן.

נַסְפָּחִי מְקוּרוֹת:

עֲרוּךְ הַשּׁוּלְחָן אֹרַח חַיִּים ג' סִימָן תִּקְפ"ח סִימָן ט'

...וְאֵף עַל פִּי שֶׁזֶה שְׁאֵין תּוֹקַעִין בְּשֵׁבַת הוּא מִדְּרַבְּנָן מִשּׁוּם גְזִירָה כְּמוֹ שְׁכַתְּבִתִּי, מְכַל מְקוֹם גַּם הַתּוֹרָה רְמִזָּה לָזֶה, שֶׁבְּפֶרֶשׁת פִּינַחֵס (בְּמִדְבָר כֵּט א) כְּתִיב "יוֹם תְּרוּעָה יְהִיָּה לָכֶם", וּבְפֶרֶשׁת אֲמוֹר (וּיקְרָא כָּג כד) כְּתִיב "זְכָרוֹן תְּרוּעָה", וְזֶהוּ כִּשְׁחַל בְּשֵׁבַת, דֵּאֵינוּ אֲלָא זְכָרוֹן תְּרוּעָה וְלֹא יוֹם תְּרוּעָה (גְּמָרָא רִישׁ פְּרָק רַבִּיעִי כֵּט ב). וְעוֹד יֵשׁ לָזֶה רְמִזָּה יוֹתֵר עֹמוּק, דְּהַנָּה פְּרָשָׁה ד"שׁוֹר אוּ כִּשְׁב" בְּאֵמּוֹר נֵאמְרָה בְּשֵׁנָה הַשְּׁנִית לְיַצִּיאַת מִצְרַיִם, לְעַנְיָן שׁוֹפֵר, דְּנֵאמְרָה פְּרָשָׁה זֹ אַחֵר מִתָּן תּוֹרָה. וּפְסַח שִׁיצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם חַל בִּיּוֹם חֲמִישִׁי, כִּדֵּאֵיִתָּא בְּשֵׁבַת (פז ב). וּמִמִּילָא שֶׁאַחַר כֵּךְ בְּשֵׁנָה הַשְּׁנִית חַל רֹאשׁ הַשְּׁנָה לְהִיוֹת בְּשֵׁבַת, דְּשִׁלִּישִׁי שֶׁל פֶּסַח הוּא רֹאשׁ הַשְּׁנָה, כִּידּוּעַ. וְלְכֵן אֲמַרָה הַתּוֹרָה "בְּחִדָּשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לְחֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם בְּשֵׁבַת, זְכָרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קְדִישִׁי", כְּלוּמֵר: זֶהוּ הַרְאֵשׁ הַשְּׁנָה יָבֵא לָכֶם בְּשֵׁבַת, וְלְכֵן רַק "זְכָרוֹן תְּרוּעָה" וְלֹא "יוֹם תְּרוּעָה". וְלִיכָא מִיַּדִּי דְלֹא רְמִיזָא בְּאֹרִישִׁי, דְכָל דְּבָרֵי חֲכָמִים נִתְּנוּיִם נִתְּנוּיִם הֵמָּה מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה בְּסִינֵי, וְגִילָה לוּ מֵהַ שִׁיחֲדָשׁוּ הַחֲכָמִים.

שֶׁנו חֲכָמִים בְּמַשְׁנָה (רִישׁ פְּרָק רַבִּיעִי): יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשְּׁנָה שְׁחַל לְהִיוֹת בְּשֵׁבַת בְּמַקְדָּשׁ – הִיּוּ תּוֹקַעִין, אֲבָל לֹא בְּמִדֵּינָה. מִשְׁחַרְבַּ בֵּית הַמַּקְדָּשׁ הַתַּקִּין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי שִׁיחֵהוּ תּוֹקַעִין בְּכָל מְקוֹם שִׁישׁ בּוּ בֵּית דִּין. וְהַטַּעַם מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין זְרִיזִין הֵן, וְלֹא יִבְאוּ לְחַלֵּל שֵׁבַת, וְכָל שָׁכֵן בְּמַקְדָּשׁ שֶׁהִיּוּ זְרִיזִין, וְאֵין בְּהֵם חֲשֵׁשׁ שְׁמָא יַעֲבִירֵנוּ וְכוּ'. וְזֶהוּ הַכֵּל בּוֹזֵמֵן שֶׁהִיּוּ בֵּית דִּין סְמוּכִים. אֲבָל עֲכָשִׁיו בְּעוֹנוּתֵינוּ שְׁאֵין לָנוּ בֵּית דִּין סְמוּכִים – אֵין תּוֹקַעִין בְּשׁוֹם מְקוֹם בְּעוֹלָם, אֲפִילוּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְלְכַשִּׁיבָא גּוּאֵל צְדָק – אֵז נִתְקַע בִּירוּשָׁלַיִם, אִם יִרְצָה הַשֵּׁם. וְאַחַד מִגְּדוּלֵי רְבוּתֵינוּ הִיָּה רֹצֵחַ לּוֹמֵר דָּגַם עֲכָשִׁיו, כְּשִׁישׁ בֵּית דִּין הַגְּדוֹל שֶׁבְּכָל הָעוֹלָם – תּוֹקַעִין שֵׁם. וְלֹא נִתְקַבְלוּ דְּבָרָיו. (עֵינִין בְּמַאֲוֵר, וּמְלַחְמוֹת, וּבִמְגִיד מַשְׁנֵה שֶׁהִרְיִיף סוֹבֵר כֵּן, וְלֹא נִהְיָו גַּם תְּלַמִּידֵיו כֵּן; עֵינִין שֵׁם.)

מַהֲרִ"ל בַּאֵר הַגּוּלָּה בַּאֵר א'.

...הִרִי אִם שֶׁהַמְּצוּהָ הִיא מִדְּבַרְיָהֶם, יֵשׁ לְמַצוּהָ זֹאת סַעַד וְסַמְךָ מִן הַכְּתוּב, שֶׁהִידִים מוֹכִינִים בְּיוֹתֵר לְטוֹמָאָה. לֹא שִׁיחִיָּה בְּחַסֵּם מֵהַ דִּאֲסַמְכוּ אֲקָרָא, רַק שְׁלִמְדוּ גְזִירַת חֲכָמִים מִן הַכְּתוּב, כְּמוֹ שְׁאֵמְרָנוּ, רַק שֶׁהוּא רְחוֹק בְּיוֹתֵר, וְלִכְךָ אֵינוּ מִן הַתּוֹרָה, וּמְכַל מְקוֹם הוּא יוֹצֵא מִן הַתּוֹרָה, רַק שֶׁהוּא רְחוֹק, וְלִפְיֶכֶךְ הוּא מִדְּרַבְּנָן. (עֵינִין שֵׁם בְּאִיכוֹת כָּל הַמַּאֲמָר)

כְּאֵמּוֹר עֵינִין בְּמַהֲרִ"ל בַּאֵר הַגּוּלָּה בַּאֵר א' וְסַפֵּר אֵיילַת הַשְּׁחַר בְּהַקְדַּמְתּוֹ כִּי לֹא יִכּוֹלֵנוּ לְהַבְיָאֵם כַּאֵן בְּשִׁלְמוֹתָם מְקוֹצֵר הִירִיעָה.